Агагелди Алланазаров

Дӯстони ман

Душанбе “Адиб”
2016

ББК-84
А-48

А.Алланазаров “Дустони ман”. Душанбе “Адиб”. 48 сах.

Дәр ин кетаб асаре невисәнде машхуре торкмән Агагелди Алланазаров ке дәр мохтәлеф бе зәбане таҗики тәрҗоме вә дәр мәтбу’ат, мәҗму’еха чап шоде әст, җа даде шод.

ISBN 978-99947-57-55-48

© А.Алланазаров

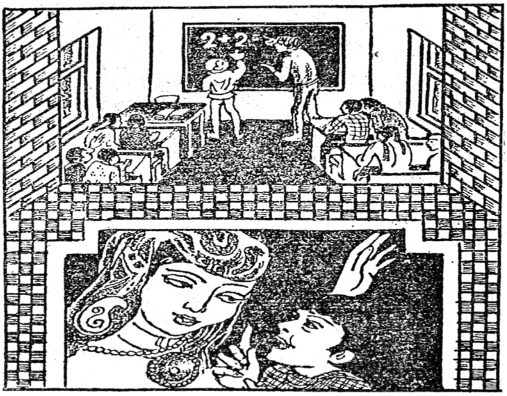

Синфи мушкил

Ильёс гуфто ба модар:
Маро ба синфи панҷ бар,
Ё ин ки хонданамро
Аз синфи шаш кунам сар.

Розиам дар синфи ҳафт,
Эй модарҷон,
хонам ман.
Шунидам,
дар синфи як
Мушкил будаст хондан.

Тарҷумаи Саидалӣ Маъмур

Маҳтоб

Нахобида то с аҳар
Маҳ сайр менамояд,
Шӯълааш чун паранда
Бар шоха мефарояд.

Дар зери шӯълаи маҳ
Дам мегирад биёбон,
Дар деҳ касе
бедор аст —
Чароғе шӯълаафшон.
Мисли тори абрешим,

Мавҷе аҷаб дорад об.
Дар боли чун боли қу
Маҳро мегирад саҳоб.

Дуньё орому сокит,
Пиру ҷавон дар хоб аст.
...Дар китфи пуштаи сабз
Равшан рӯи маҳтоб аст.

Тарҷумаи Саидалӣ Маъмур

Сангпушт

Шунидам, ки сангпушт
Мебинад сесад сол умр.
Умри зиёд надоранд
Мисли ӯ филу уштур.

Сангпуштаке ёфтам
Аз пайраҳа, аз ёна.
Андохта ба тоқӣ
Овардамаш ба хона.

Сангпуштаки хурдакак
Зери тағора шуд ҷо.
Сар карда ман аз имрӯз
Мешуморам солашро.
Рост ё дурӯғ ин фол,
Гӯям баъди сесад сол.

Тарҷумаи Саидалӣ Маъмур

Кӯдак ва тӯб

Буд набуд кӯдаке буд,
Тӯб ӯро яке буд.
Лекин андак хобӣ буд,
То чоштгаҳ мехобид.
Дар хобаш ҳам тӯбашро
Мекобиду мекобид.

Тӯбаш, ки буд Офтоб,
Аз соҳибаш шуд малол,
Бар осмон раҳ гирифт,
Боре ҳамроҳи шамол.

Аз ҳамон дам то ҳанӯз
Ӯ тӯбашро мекобад.
Мекобаду тӯбашро
Дар замин намеёбад.

Тарҷумаи Саидалӣ Маъмур

Гурбаи бараҳм

Ду чашми гурба
Шарора дорад.
Гурба бар мушак
Назора дорад.

Мушак гирифта
Дутор бар даст,
Хуш месарояд,
Мерақсад бо шаст.

Тарҷумаи Саидалӣ Маъмур

Ду чашми гурба

Бар телевизор,
Мешавад баланд
Оҳанги дутор.

Мушак ғазалхон,
Мерақсад зебо,
Аз ҳунари ӯст,
Гурбаяк шайдо.

Гурбаяк нахӯрд
Мушакро ин бор.
Меҳрубонӣ кард,
Ӯ ба санъаткор.

Тарҷумаи Саидалӣ Маъмур

Дӯстони ман

Чудоие надорад
Аз ман лаҳзае Мошон,
Назди Мошон ҳар саҳар
Равған мемонаму нон.

Хурӯси ман баробар
Бо ман қадам
мемонад.
Гӯё парад меравад,
Поро бардам мемонад.

Сагчаам мекунад сайр
Гирди ҳавлӣ шодона.
Раҳро гум
намекунад
Боз ояд ба хона.

Хоҳам хӯтукчаи ман
Хар шаваду ман бобо.
Мисли бобом шинам
Бар болояш беибо.

Уштурчаи меҳрубон
Калонак менамояд,
Хона бурдан мехоҳам —
Аз дар намедарояд.

Баррача, ман ин ҷоям,
Баас мазан ту бечо.
Обу алаф овардам,
Хӯр онро бо иштиҳо.

Фақат тоямро савор
Шудан наметавонам.
Шояд, ки дар хоби худ
Хуб онро давонам.

Тарҷумаи Саидалӣ Маъмур

Саволҳои беҷавоб

Андеша менамоям
Дар рӯи ҷогаҳи худ:
Рӯз ин қадар-ку равшан,
Шаб ин қадар сияҳ буд?

Чӣ гуна пайдо шуданд
Модару модаркалон?
Пурсӣ агар, дар ҷавоб
Ханда намоянд онон.

Боз як саволе ором
Намегузорад маро:
Паррандаҳо мепаранд,
Курра чаро не? Чаро?

Ҳар саҳару ҳар сафар
Хезам агар ман аз хоб,
Дар каллам ин қадар
Саволҳои беҷавоб.

Тарҷумаи Ч.Ҳошимӣ

Бахт

Бахт оё чӣ бошад?
Медонияш ва ё на?
Он дасту пой дорад?
Ё ки ягон нишона?

Шояд ки бахт бошад
Барфи саҳар дурахшон?
Ё аспи шӯхи саркаш
Тозанда дар биёбон?

Тарҷумаи Ч.Ҳошимӣ

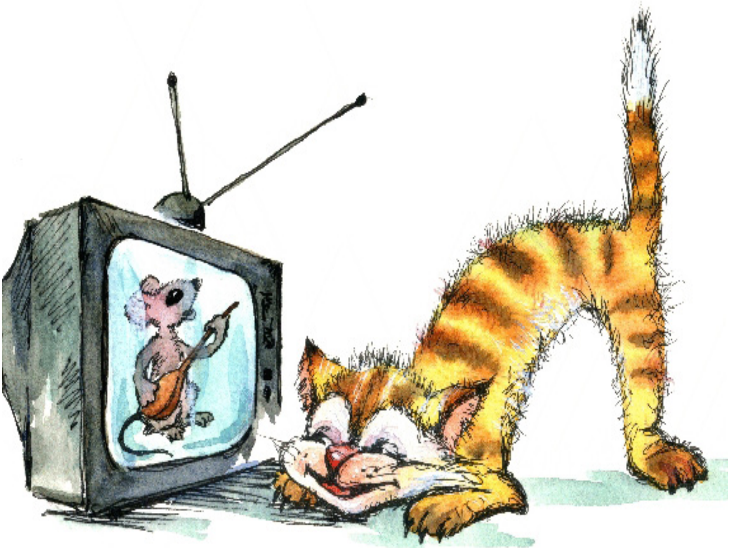

Ойини биёбон

Ойини биёбон

(Новелла)

Эскадрони сахт кӯфташудаю нимааш аз байн рафта аз маркази Қарақум бармегашт. Муҳорибаи охирин хеле бераҳмона буд. Ҳатто ба ҷанги тан ба тан расиданд. Вале охирин босмачиён ба зарби шамшери аскарони мо тоб наоварда, ҷониби рег- зор фирор намуданд. Ин ғалаба, албатта, ба осонӣ ба даст наомад, сӣ нафар аскарони сурх ба ҳалокат расиданд. Баробари ба қисм баргаштан қумондони эскадрон фармон дод, ки Семён Платонов ба ҳабс гирифта шавад. Лекин ба пурсиш шурӯъ накарл зеро монда шуда буд, худи маҳбус низ базӯр дар пояш рост меистод.

Платоновро ба хоначаи торике, ки шафати са- исхона қарор дошт, бурда, дар ба рӯяш маҳкам кар- данд. Қулфи калон овезон шуд.

Қумондон ба ин қарор танҳо баъди муҳорибаи Қарақум, ҳангоме ки чанд сарбоз арз кард, Плато- нов баъди задухӯрд бо дасти худаш як босмачии ҳалокшударо ба хок супурд, омад.

- Ҳатто, рафиқ қумондон, - арз кард як сарбоз, - вай ашк рехт.

- Платонов гиря кард? - бовараш наомад.

- Ман ашки чашмонашро дидам.

Семён Платонов муқобилият нишон надод, хомӯшона яроқашро супорида ба сарой омад. Гарами бедаи таги пояшро густурда дастонашро таги сар кард. Ба димоғаш бӯи алафҳои хушк расид. Мондаю шалпар, ки буд, даррав хобаш бурд. Хобкунон андешид, пагоҳ албатта ҳамаашро ба қумондон мегӯяд, мефаҳмад...

Дар Марв ҷамъомади фаврии ҳайати роҳбарон доир гаипу дар он масъалаи роҳҳои мубориза бо гурӯҳи навбаромади ғоратгар муҳокима шуд. Аз рӯи овозаҳо ин як қисми боқимондаи тӯдаи Ҷунайд буд ва гурӯҳ сар то по мусаллаҳ.

Онҳо баъди шикасти Ҷунайдхон пароканда гашта, дар атроф бедодгарӣ доштанд. Акнун дастаҳои боқимондаи босмачиён сарҳадро убур карда фирор доштанд.

Дар ҷамъомад қайд шуд, ки тӯдаи босмачиён пеш аз фирор ба хориҷа аҳолии назди сарҳадро аз қафои худ бурда истодаанд. Амр шуд, ки минбаъд чоҳҳои обӣ, ки аз шафати онҳо босмачиён мегузаранд, зери назорати қатъй гирифта шаванд. Вақте ки гурӯҳи Семён Платонов баъди дурӯза роҳ ба

чоҳи оби Чилқиркулон расид, нисфирӯзӣ буд.

Атроф хомӯш ба чашм расид, гармсел мевазид. Дар биёбон хорбуттаҳо аҳён-аҳён алвонҷ мехӯрд. Баъди роҳи дурудароз сарбозон монда шуда, базӯр чашм мекушоданд. Сарбозон аввал об захира кар-да, баъд аспҳоро об доданд. Сипас дуртар аз чоҳ паногоҳе ёфтанд, ки атрофро хуб назорат карда мешуд. Сарбозон паноҳгоҳро бо хорбуттаҳо пӯшонда, аспҳоро ба қафои хомаи рег бурданд.

Аз рӯи гуфтаи роҳбалад дар ин атроф дигар чоҳи оби нӯшиданӣ нест. Хоҳу нохоҳ дастаҳои ғоратгар аз ин ҷо хоҳанд гузашт. Мавзеъ васеи ҳамвор буд. Атрофи чоҳ пайи аспу одамонро дида, Платонов супориш дод, ки ҳама ҷойро тоза намо-янд. Панҷ сарбоз бо буттаҳо пайи атрофи чоҳро кӯр карданд, то босмачиён пай набаранд. Аскарони урх се шабонарӯз наззора карданд. Рӯзона Платонов бо дурбин биёбонро наззора мекард, шабона ба замин гӯш медод, ки аҷаб не садои пои аспонро мешунавад. Лекин атроф ҳамоно хомӯш буд, танҳо аз дуриҳо фарёди парранда хомӯшии атрофро ха-лалдор мекард.

Рӯзи чаҳорум ҳам бенатиҷа гузашт, танҳо

дар осмони дашти Қарақум лошахӯре болафшонӣ дошт. Лошахӯрро дирӯз Семён дида буд. Платонов мушоҳида кард, ки дуртар боқимондаи ҷасади ҷонваре намудор аст.

Бегоҳӣ қарор шуд, ки бо фарорасии шаб сарбо-зон ин мавзеъро тарк месозанд, зеро натиҷае надод. Платонов фаҳмид, ки босмачиҳо бо дигар роҳ раф-таанд. Бо кадом роҳ, номаълум. Ӯ худаш ҳам ин ҷойҳоро хуб медонисту роҳбалад низ. Нохост садои тир баланд шуду Платонов яроқашро омода кард.

Аз теппае савораи яроқдор пайдо шуда фарёд кард.

- Болшевик, саратро нигоҳ дор!

Савора дар як лаҳза нопадид шуд.

Савораро танҳо Платонов медид, шояд бовараш намеомад. Аз гармии тоқатфарсо шояд гу-монаш ботил шуд. Вале савораро ҳамаи сарбозон диданд, аён гашт, ки дар наздикиҳо дастаи босмачӣ ҳаст. Рафтори савора Платоновро ба хулосае овард, ки душман ба қувваи худаш боварӣ дорад, акнун пешорӯи аскарони сурх озмоиши сахте меистод.

- Ба ҷанг! Фарёд кард ӯ.

Ҳамон дам тирпарронӣ сар шуд. Аз ду ҷониб тир жола барин мерехт.

Босмачиҳо аскарони сурхро имкони сар боло кардан надоданд.

- Оташ! Фармон дод Платонов.

Аскарони сурх якбора оташ кушоданд. Ҷанг идома дошт. Амалиёти ҷангӣ нишон дод, ки қувваҳо баробаранд. Офтоб гуруб дошту дар Қарақум шаби маҳтобӣ доман паҳн кард.

- Лазаренко, назди ман! - амр кард е Платонов ва дигар сарбозон фаҳмиданд, ки агар вазъият тағйир наёбад, тирпарронӣ кашол хоҳад ёфт. Аз ин рӯ ба як хулосаи даркорӣ омадан лозим.

Платонов ба сарбози наздаш расида амр кард, ки ҳарчи тезтар ба чоҳи оби ҳамсоя рафта вазъият-ро хабар додан лозим.

Аммо сарбоз Лазаренко ҳангоми ба зини асп савор шудан тир хӯрд. Сарбози дуюм Чорӣ-мерган ба асп нарасида аз тири душман ҳалок шуд.

Платонов имкон наёфт, ки ба сарбози сеюм су-пориш диҳад, дуртар, даҳ қадам поёнтар чашмаш ба буттаи гулхор афтоду кулоҳеро дид. Имкони милтиқро гирифтан наёфт, ки садои тир баланд шуд.

Платонов дар китфаш сӯзише ҳис карда якпаҳлу афтид. Хаёлаш, ки оромӣ ҳукмрон шуд. Вале садои тирпарронӣ, овозҳои ношинос, шиҳаи аспон, доду фарёд аз дуриҳо меомад. Гӯё ҷанги ғайриодие дуртар мерафт. Чашмонашро кушода болои сараш Хайруллинро дид. Сарбоз ким-чизе мегуфт, вале Платонов чизе намефаҳмид. Хайруллин ӯро кашолакунон ба каноре бурда болояшро бо пояи баргу буттаҳо пӯшонд.

Семён Платонов дар чуқурие, ки бо буттаҳо пӯшида буд, бедор шуд. Атроф рӯшану моҳтоб медурахшид. Ҳайрон шуд, ки аз хотирааш шаби ситоразор нарафтааст. Инҷо шаби маҳтобӣ. Ӯ базӯр аз ҷояш хеста буттаҳоро яктарафа кард. Шаб ба назар орому осуда метофт. Платонов дар ғилоф тапончаашро дида ҳайрон шуд. Пай бурд, ки гурӯҳи аскарони сурх шикаст хурдааспу босмачиён баъзе чизҳоро ба ягмо бурдаанд. Беҳуда нагуфтаанд, ки босмачиён мисли шағолон тарсончаканд, андешид Идатонов. Нигоҳи Платонов ба зарфи об афтод. Зарф аз замин бардошт. Зарфи холӣ дусе қатра об дошту халос. Аммо барои одами дар биёбон танҳо афтида ин ду-се чакра ҳам азиз аст.

Пуштаро гузашта Платонов ҷасади якчанд сар-бозро дид. Дуртар боз мурдаи сарбоз. Маълум,

гурӯҳ қаҳрамонона ҷангидааст.

Платонов бо андешаҳои парешонаш ҳайрон монд. Наход дар Марв аз ин задухӯрд огаҳ набошанд? Дар дигар чоҳҳо вазъият чӣ гуна аст? Чӣ шу-да бошад?

Ӯ ҷониби шимол мерафт. Ба андешаи ӯ наздик-тарин чоҳи об онҷо воқеъ буд. Нисфишабӣ ӯ ба роҳи назарногире баромад. Роҳ камодам буд, вале Платонов боварӣ дошт, ки ин роҳ ӯро ба ҷое хоҳад бурд!

Пеши назараш хаймаҳо, хаймаҳое, ки ба хоначаҳои туркманӣ шабоҳат доштанд, пайдо шу-данд. Хаёлаш ҳамаи онҳо як хел буданд.

Қариби саҳар вай дар пастхамии аз роҳ дуртар нишаст. Тамоми вуҷудаш дар оташ месӯхт. Дарди ҷароҳати китфаш ҷонсӯз гашт. «Наход ин хаймаҳо поён надошта бошанд?» - андешид Платонов. Та-моми шаб мисли сангпушт миёни онҳо мехазам. Онҳо хаёле маро думболагир карданӣ, пайт меҷӯянд. Чӣ хел ин шағолон ба ман дарнаафтода-анд, ҳангоме ки тамоми шаб дар чуқурӣ хоб будам. Яке ба хотир овард, ки чӣ тавр рӯзи аввал дар ҷои муҳориба дар осмон лошахӯре давр мезад.

Лошахӯр аввал ӯро хурсанд кард, ки ақаллан дар ҳамин наздикӣ, ғайр аз вай дигарҳо низ ҳастанд. Як муддат Платонов паррандаро мушоҳида кард, ҳатто гардишҳояшро ҳисоб кард, вале оқибат сарҳисобаш гум шуд. Аз наззораи осмони бекарон буд ё андешаҳои бесарунӯг, ки Платонов якбора худашро танҳою раҳгумзада ҳис намуд. Баъд якбора ӯро сусморе ба хотир омад, ки дар қумзор дида буд. Сусмор ба асп дарафтодан хоста, ҳар замон забонашро бароварда, лаб мелеси-ду бо думаш бозӣ мекард.

Ҳар замон Платонов лошахӯр ва сусморро баръало медид, бовараш намеомад, ки ӯ худ зинда аст ё мурда? Шояд вай кайҳо мурда бошаду акнун дар он дунё дафтари аъмолашро варақ мезанад.

Платонов дар болои сараш садои ноошноеро ҳис кард. Чашмонашро кушода дид, ки чанд лошахӯр сайр дорад. Рӯзи равшану офтобӣ буд. Платонов аз худ бехуд шуд.

Охирин қувваташро ҷамъ карда, Платонов базӯр аз ҷой хест ва дасти сиҳаташро алвонҷ дода фарёд зад.

- Ман ҳанӯз зиндаам. Чашмонам ба шумо ар-зон намеафтанд!

Яке қадам зад ва ҳис кард, ки аз кучо то кучо рафтанист. Ӯ озодона қадам мемонду хаёле пойҳояш чисми сабукашро мебурд. Боз шаб шуд ва пардаи торикӣ атрофро пӯшонду осмон ситоразор гардид. Платонов чӯёи ситора буд. Вай аз биёбон ҳамоно ба осмон нигоҳкунон бисёр мехост, ки си-тораи қутбро пайдо намояд. Вале сараш чарх зад, фаҳмид, ки истироҳат намудан лозим, то андаке қувват гирад. Ба хомаи рег худро афканду зуд хо-баш бурд. Платонов танҳо дами субҳ аз хоб бедор шуд. Акнун рӯз мешуду атроф рӯшан. Вай дар ҷояш нишаста фикри ба кадом самт рафтанро дошт, ки ногоҳ ба гӯшаш овози саг расид. Платонов бо тааҷҷуб аз ҷояш хеста ба атроф гӯш дод, ки боз овози саг баланд шуд. Аниқ шуд, ки дар ҳамин наздикиҳо чӯпонҳо зиндагӣ доранд. Сагҳо бошанд аз масофаи хеле дур бӯи одами бегонаро фаҳмида беқарор шудаанд. Ин дам Платонов хурсанд шуд, ки оқибат манзили одамонро пайдо карду наҷот меёбад.

У бо эътимод ҷонибе ҳаракат дошт, ки аз он ҷо шамоли биёбон ҳар замон овою аккоси сагҳоро ме-овард. Платонов теппаеро гузашту нигоҳаш ба водӣ ва деҳаи на он қадар калон афтод. Хоначаҳо

ҳамагӣ як хел менамуданд. Аҳолӣ ҳанӯз дар хоби ноз буд ва дар деҳаи назарногир ҳаёт хаёле қатъ ёфтааст, ки касе наменамуд. Дар деҳа гулхане месӯхт ва саги танҳое гаштугузор дошту халос.

Ин дам аз заминкан як зан, ки дар даст чойник дошт, баромад. Шояд барои таҳорату намозхонӣ баромадаст. Ногоҳ зан марди ношиносро диду дар ҷояш шах шуд. Чойникро ба замин гузопгга рӯяшро бо кафи дасташ пӯшонда зери лаб чизе гуфт. Семён фаҳмид, ки агар як қадами ноҷое монад, вай албатта доду фарёд карда, мардумро ҷамъ хоҳад кард. Пла-тонов аз ҷояш наҷунбида аз хотир гузаронд, ки ин чӣ гуна деҳа бошад? Дар вай киҳо зиндагӣ мекунад. Маълум, ки деҳа нав пайдо шудааст.

Дар ҷое, ки лаҳзае пештар зан меистод, чойник буду халос. Вай дудила шуд, ҳатто хост қафо гашта, пинҳон шавад, ки яке аз заминкан марди яроқдоре берун шуда, назди Платонов омад:

- Шумо кӣ? Аз куҷо?

- Об! - базӯр овоз баровард Платонов дар ҳоле ки нерӯи охирин т ӯро тарк мекард. - Ман маҷрӯҳ.

Одами яроқдор атрофро аз назар тузаронда, боварӣ ҳосил кард, ки вай танҳост, каме ором шуд. Ӯ паҳлӯи Платонов нишаста мӯзаашро аз нав пӯшид.

- Об! - хоҳиш кард Платонов - Хез, худро ба нодонӣ назан, - гӯён бо қундоқи камон ӯро пешандоз карданй шуд. - Дар биёбон чй гум кардӣ, ё дар ватанат ҷонат танг шуд?

Муносибати бад Платоновро ба худ овард. Пу-шаймон шуд, ки бо пои худаш сӯи марг омад. Ак-нун ин мардаки сиёҳҷурда бо тақдираш бозӣ до-рад. Сиёҳҷурда чунон бераҳм, ки аз вай ҳама чизро интизор шудан мумкин буд.

Овози оромонаи зан Платоновро наҷот дод.

- Писарам, бечора об мехоҳад. Обаш деҳ, то ба серӣ нӯшад.

Марди сиёҳҷурда қафо гашт. Дар поён ҳамон зане, ки Платонов аввалин шуда дар деҳа дида буд, меистод.

- Обаш деҳ, - гуфт модар ва суханашро идома дод - мегӯянд, ки ба назди инсон ғизоле меояд, ки ба ғайр аз нигоҳи пок чизе надорад.

- Ин ғизол нест, балки гурги маҷрӯҳ аст.

- Касе набошад ҳам, ёрй додан лозим аст.

Бераҳм набош, писарам. Вай меҳмон, меҳмон бошад аз падар болост. Ҳамин хел анъанаи қадимаи турманӣ дорем. Бародари худат Оразқлич дар тирпарронӣ ҳангоми ҳимояи меҳмоне ҳалок шуда буд. Афсӯс, ки он айём ту хурд будӣ ва Оразқличро дар хотир надорӣ. Семён мисли дар хоб дид, ки марди сиёҳҷурда ба модараш чизеро мефаҳмонд ва яроқашро дода назди Платонов баргашт...

Семён дар хонаи сиёҳе, ки рутубат дошт, бедор шуд. Шояд дар ин бино пештар ҳайвони хонагӣ нигоҳ медоштанд. Платонов рӯи алафи хушк хоб рафта ба худ суол медод: дар куҷост, бо ӯ чӣ воқеа шудааст?

Яке вай задухӯрд, чуқурӣ, лошахӯронро ба хо-тир овард. Ҳамин вақт дар кушода шуду бино рӯшан гашт. Боз ҳамон зане, ки дар деҳа саҳарӣ вохӯрда буд, хӯрок гирифта наздаш омад. Вай боэҳтиёт маҷрӯҳро боло бардошта, таги сараш болишт 1у-зошт. Ҷои захмашро малҳам дору молида, хомӯшона баргашта рафт. Малҳами табобатӣ ба ҷонаш осоиш бахшид, ки дарҳол хобаш бурд.

Даме, ки бедор шуд, назди дари нимкушода ҳамон марди сиёҳҷурдаро дид, ки нишастааст.

Вай дар тан либоси сурх ва куртаи сафед дошт. Тӯпии сараш низ нишаму зебо ба назар мерасид.

- Нағз, ки ман ба дасти инҳо афтидам, - фикр кард Платонов. - Чизе маро наҷот дод, ғайримуқаррарӣ. Агар зинда монам, миннатдориям асосан ба ҳамин мардак ва модари ӯст. Бемодар, андешид Платонов, ин мард бо ман чӣ хел рафтор мекард, номаълум. Хуб шуд, ки маро занаш не, модараш дид. Занро туркманҳо он қадар гӯш намекунанд.

Марди сиёҳҷурда дид, ки Платонов хоб нест, омада телпакеро, ки гӯшае мехобид, ба сараш монд.

- Ту забони туркманӣ медонӣ?

- Кам-кам медонам.

- Набошад гӯш кун...

- Хомӯш будан ҳам хунар аст, - гуфт марди сиёҳҷурда. - Акнун туро муолиҷа намудан лозим. Ҷои захмро кушодан даркор, набошад фасод мегирад. Албатта дард мекунад. Мо туро мебандем. Боз дод нагӯйй.

- Кӯшиш мекунам.

- Кӯшиш намо. Фаҳм, ки ин ҷо одамон зиндагӣ доранд, онҳое, ки аз болшевикҳо гурехтаанд. Агар будани туро дар хонаи мо пай баранд, маро,

мода-рамро ҳамаро бо оилаамон мепаронанд... - Мефаҳмам, - оҳиста гуфт Платонов. -Ҳамаашро мефаҳмам.

- Хуб шуд, ки фаҳмидӣ.

Марди сиёҳҷурда гапро тамомшуда пиндошта хост равад, ки яке нигоҳаш ба чашми Платонов аф-тод.

- Чӣ мехоҳӣ?

- Чӣ ном дорӣ?

Марди сиёҳҷурда табассум карда 1уфт:

- Маро Ҷуманқлич гӯй.

Ҳини рафтан Ҷуманқлич дарро маҳкам карда, Семёнро танҳо гузошт.

Боз ба ёди вай хона, аскарон, ҳалокшудагони назди чоҳи Қиркулон, модари Ҷуманқлич омад. Платоновро бо хӯрокҳои лазиз зиёфат кард. Ин дам Ҷумақлич бо бачаи дувоздаҳ-сездаҳсолае баргашта омад.

Платонов фаҳмид, ки онҳо барои тоза кардани ҷои захм омадаанд. Ба «ҷарроҳӣ» Ҷуманқлич роҳбарӣ дошт.

Ӯ даври пойҳои Платоновро баста ба амалиёт шурӯъ намуд.

- Чароғ, - амр кард ба писарак.

Дар як дам чароғи лампагӣ рӯшан шуд. Зан ҷои захмро тоза кард. Бо оби гарм шуст. Ҷуманқлич ба теғи ҷарроҳӣ даст бурд. Семён чашмонашро пӯшид. Асосаш дод нагӯяд, андешид Платонов. Майлаш бе даст ҳам зиндагӣ кардан мумкин. Пла-тонов надид, ки чӣ тавр ҷарроҳӣ дорад. Дарди мар-говар баданашро месӯхт. Хаёлаш, ки дасташро ме-буранд. Хост фарёд занад, ки ӯро ба ҳоли худаш монанд.

Ҳар гоҳ, ки чашм мекушуд, болои сараш на-здик-наздик рӯи арақшорй Ҷуманқличро медид. Шунид, ки вай оҳистаю номаълум ба тобеонаш су-пориш медод. Ҷарроҳй поён ёфт. Семён фикр кард, ки ҷарроҳӣ як шабонарӯз давом кард. Ҷуманқлич ба ҷои захм малҳами қадимӣ баст. Зану писарак хона-ро тоза карданд. Зиёда аз як шабонарӯз Платонов хоб кард ва дард оҳиста-оҳиста кам мешуд. Аммо ӯ худро суст, бемадор ҳис карда, наметавонист пой бар замин монад.

Зани пир ҳар замон барояш хӯроки гарм мео-вард. Гоҳ шӯрбою гоҳ шир, ё алафҳои шифобахш.

Ҷуманқлич низ медаромад.

- Чӣ хелй, урус?

- Нағз, - мегуфт Платонов, - шифо меёбам.

- Худо хоҳад, шифо меёбӣ.

Платонов мефаҳмид, ки марди сиёҳчурдаро ким-чӣ хел мушкилоте азоб медиҳад. Ҷуманқлич одами биёбон аст, биёбон ойинҳои худро дорад. Лекин Ҷуманқлич инсони комил асту ҳамеша хомӯширо авло медонад.

- Ҷуманқлич, - садо кард Семён.

Ҷуманқлич баргашта абрувонашро дарҳам кашида пурсид:

- Чӣ мехоҳӣ?

- Ман мехостам пурсам, ки чаро ту инҷой. Чаро аз болшевикҳо гурехтӣ. Охир, боигарӣ надорӣ-ку. Аз кафи дастонат маълум, ки ту коргарӣ, на сарбоз. Шумо бояд аз чизе натарсед.

- Барои наҷоти шараф куҷое хоҳӣ, мегурезӣ, -илова кард Ҷуманқлич.

- Беҳуда ин тавр мегӯӣ. Иттиҳоди шӯравӣ бо ҳукумати шумо ҷанг накардааст. Баръакс, давлати советӣ барои шарафи камбағалҳо меҷангад.

Ҷуманқлич хеле песонд Платоноврo, тамасхур карду хомӯш монд.

Семён низ хомӯш буд.

- Хайр майлаш, - гуфт Ҷуманқлич, - ҳамин киаз ҷоят хеста тавонистӣ, бирав. Тезтар бирав, дигар ба чашм нанамо.

Нафаҳмид. Чизеро нафаҳмидаст, андешид Платонов, одами хуб аст, аммо ӯ баринҳоро бойҳо аз роҳ задаанд, бойҳо ин ҷо ҳам зиндагӣ карда ме-тавонанд, лекин Ҷуманқлич баринҳо беҳуда ҳалок мешаванд. Вай оқибат ватан, ҳама чизро бой медиҳад. Оҳ, агар ман ақаллан забони туркманиро медонистам.

Охир донистани забон зарур аст. Дар вақташ падарам таъкид мекард, ки забони туркманиро омӯзам. Бо падарам дар бисёр мавзеъҳои кӯҳистон кор кардам. Лекин забонро аз худ накардам, ба ҷуз баъзе калимаҳо, мефаҳмам, лекин гап зада намета-вонам. Платонов дар умраш аввалин маротиба афсӯс хӯрд аз надонистани забон...

Чӣ қадар мушкил буд ба Семён баъди рафтани Ҷуманқлич. Акнун ӯ дар олами андешаҳои бесарунӯги худ ғарқ гашта, илоҷи воқеа меҷуст. Ӯ соатҳои дароз нишаста, рафтори охирини Ҷуманқличро таври худ арзёбӣ мекард. Наход ӯ бо босмачиҳо монад. Платонов аз сӯрохии девор берун ва майдони деҳаро тамошо мекард. Пештар он сӯрохӣ бо алаф пӯшида буд, хуб шуд, ки алафро шутур ё ягон ҳайвони хонагӣ хӯрду сурохӣ кушода монд. Акнун Платонов ҳаёти

мардумро баръало медид.

Қарибиҳои шаб дар талҳои хомаи рег гурӯҳи саворон ҷамъ шуданд. Аз дур Семён дид, ки онҳо миёни ҳам баҳсу талош доштанд. Семён афсӯс хӯрд, ки овози онҳоро намешунид. Аз сӣ нафар саворахое, ки мусаллаҳ буданд, бо чеҳраи ғазаболуд норозӣ ба ҳамдигар чизеро мефаҳмонданд.

Платонов аниқ кард, ки марди болобаланде, ки дар саманди сиёҳ нишаста бо қамчинаш имою ишорат дошт, сардори даста аст. Охирон вай даст афшонда аспашро пеш ронду дигар саворахо аз қафояш тохтанд. Деҳа холӣ ва хомӯш гашт.

* * *

Саворахо рӯзи дигар баргапгганд. Аввал ба деҳа ду тойча расид. Онҳо пеш-пеши галаи саворон мис-ли сагҳои шикорй медавиданд.

Ҳамин, ки назари кӯдакон ба тойчаҳо афтод, онҳо ба истикболи саворахо баромаданд. Занон ҳам дар қади кӯча интизорй доштанд. Ба хоначаи Пла-тонов бӯи иштиҳоовари гӯшти пухта расид. Саворахо ҳамагй чанд қадам дуртар аз Платонов омаданд. Гуфтугӯи пасту фирҳ-фирҳи аспҳои

мон-дашударо шунид. Нохост қалби нозуки Семён фи-шор хӯрд. Қариб буд, ки аз ин тасодуф дод занад. Аз қафои саворахо сарбози пойлучу дастбастае ка-шола шуда меомад. Платонов ӯро нашинохт, аммо пай бурд, ки аскари сурх аст. Аз ҳавлии Ҷуманқлич дуртар асирро ба замин хобонданд. Акнун ӯро се нафар посбонӣ мекард. Кӯдакон бо тааҷҷуб асирро тамошо доштанд.

- Бо ӯ чӣ мешуда бошад? - аз дил гузаронд Платонов. - Онҳо чӣ фикр кардаанд?

Асирро истинтоқ карданду боло бурданд. Бос-мачие бо асир ғайб зад. Семён ҳис кард, ки асир чӣ аҳвол дорад. Ӯ аз дарди зиёд лабонашро хуншор кард, таъми талхи он дар гулӯяш монд.

* * *

Рӯз бегоҳ мешуд. Платонов ором нишаста бо алам аз ҳамон асири бадбахт ёд мекард, ки чӣ гуна босмачиён қатлаш карданд. Ӯ ҳам дар дами марг аст. Ин дам дар ғиҷиррос заду Платонов дид, ки писарак наздаш омадааст. Хамон писараке, кивақти ҷарроҳӣ ба падараш ёрӣ дод. Ӯ барои Семён ош оварда буд. Бӯйи оши лазиз ба атроф паҳн шуд. Писарак ба Семён табассумкунон ба дар

нигаристу баъд ситорачаи сурхи пеши барашро нишон дода хост чизе гӯяд. Яке дар назди дарвоза Ҷуманқлич пайдо шуду ҳарфи писарак дар даҳонаш монд. Пи-сарак ноаён берун баромад.

- Чойникро гирифта биёр, - амр кард ба писарак Ҷуманқлич.

- Ҳозир!

Ҷуманқлич назди Платонов нишаст. Харду якҷоя ош хӯрданд. Ҷуманқлич гӯштро зиёдтар наз-ди Платонов мегузошт. Аз чеҳрааш маълум, ки орому осуда аст. Ӯ мисли одамони хотирҷамъ раф-тор кард. Баъди хӯроки нисфирӯзй Ҷуманқлич на-моз хонда саҷда карду аз кисааш папирос баровард.

- Мехоҳй, - таклиф кард ба Семён.

- Не, ташаккур.

Ҷуманқлич чанде орому хомӯш чашмонашро пӯшида ба хаёл рафт. Хаёле шах шуд. Семён ҳам қудрати хомӯширо вайрон кардан надошт. Ҷуманқлич оқибат хомӯшу бесадо баромаду аз қафояш зани шинос даромад. Вай рӯзе ду-се маро-тиба назди Платонов омада аз аҳволаш хабар меги-рифт. Вале ин дафъа суханони вай ӯро ба ҳайрат овард.

- Аз ин ҷо рав, писарам, - изҳор кард вай. Дас-тат ҳам шифо ёфт. Кампир аввалин маротиба ба ин тарз сухан гуфта, илова намуд:

- Маро бубахш, писарам, агар малол набошӣ. Саломат бош, ба дил нагир бадиро.

Ин дам Платоновро модари худаш пеши назар омад. Кампирак боз ким-чиҳо гуфт, аммо Платонов ҳамаи гапашро нафаҳмид.

Ҷуманқлич нисфишабӣ ба ҷои хоби Платонов омад. Мусаллаҳ. Дар кафи дасташ панҷтираи ҷопонӣ дошт. Семёнро арақ зер кард, тарсид.. Ху-дашро гум кард. Хаёлаш, акнун умраш ба поён ме-расад. Охир имконият буд, ки гурезад, аз дил гуза-ронд Платонов.

- Ҷуманқлич ба ӯ кӯлоҳ ва мӯзаҳояшро баргар-донда амр кард, ки ин сарулибосашро пӯшад.

Семён тугунчаи занонаро диду фаҳмид, ки дар бораи инсонҳои нек фикри нодуруст кард.

Дар баромадгоҳ онҳоро модари Ҷуманқлич интизорӣ дошт.

- То манзилат саломат рав, - нидо кард модар.

- Ташаккур, - изҳор кард Платонов бо меҳру сипос.

Онҳо хомӯшона аз кӯчаи беодам гузаштанд.

Дар хамгашти болои хомаи рег писараки шинос гулхан фурӯзон намуд. Акнун Платонов фаҳмид, ки деҳа аз чор тараф посбонӣ мешудаасту имшаб нав-бати Ҷуманқлич будааст. Барои фирор мурсати муносиб.

Ҷуманқлич ба писараш амр кард, ки асирро биёраду гулханро хомӯш созад.

- Писарам, агар маро пурсанд, гӯй, ки ба ҷустуҷӯй асп рафтааст.

- Хуб, - ҷавоб дод писарак ва поён фаромад.

Ҷуманқлич ва Семён дар як асп бо ҳам нишастанд. Хомӯшона, ҳар кас пойбанди фикрҳои худ буд. Платонов хурсанд, ки баъди ду-се рӯз назди ҳамроҳонаш бармегардад. Акнун субҳ майли дами-дан мекард, ки Ҷуманқлич аспро нигоҳ дошт.

- Он тарафи роҳ худат танҳо меравӣ, рост раф-тан гир, ба деҳа мерасӣ, онҷо болшевикҳо.

Ҷуманқлич аз борхалтааш кӯзаи об ва нон ба-роварда ба Платонов дод.

- Гир. Даркор мешавад ва аспашро қафо гар-донд. - Ҷуманқлич, ба ҳамааш ташаккур, - бо изти-роб гуфт Платонов. - Ту бародарӣ манӣ, мефаҳмӣ?

- Рав, рав назди одамони худ. Ту маро надидӣ,

ман туро. Чунин аст ойини биёбон. Ту душман, ле-кин меҳмони ман будӣ, - ҷавоб дод Ҷуманқлич ва аспашро маҳмез зад.

* * *

Рафтори Платонов рафиқони ҳамяроқашро ба тааҷҷуб овард.

- Ман онҳоро мефаҳмам, - аз дил гузаронд Платонов, охир онҳо аз сар1узашти ман огоҳ нестанд. Ман дигар хел рафтор карда наметавонистам, аз дил гузаронд ӯ. Ҳа, Ҷуманқлич ҳамроҳи босмачиён меҷангид. Ҳатто чанд аскари сурхро захмин кард. Вақте ки задухӯрд’ поён ёфту босмачиёни боқимонда фирор карданд, ҷасади Ҷуманқлич дар як гӯшаи хомаи рег монд...

Ҷасади Ҷуманқлич болои хомаи рег намудор гашт. Хаёле атрофи дашти Қарақум бо ӯ хайрбод мекард. Кулоҳи Ҷуманқлич бо риштаҳои дарози шоҳӣ, ки дуртар мехобид, буттаҳои регзор барин тофт. Шамол нимаи шамшерро дар рег гӯтонда буд ва ба кадом тараф афтоданашро намедонист...

Тарҷумаи Мария Салим,
«Насими Хазар» 2008.

Барфи аввал

(Новелла)

Мерган аз хоб бедор шуда, назди тиреза омад. Ба берун нигариста аз ҳай-ратдаҳонаш во монд. Барфи нахустини ногаҳон борида болои замин сарандо-зи чашмхиракунандаи сап-сафедро гу-старда буд. Ва дар ин лаҳзаҳо вай бови-қор, тоза, чун арӯс ба назар мерасид. Дарахтони тути шоху баргҳояшон ба ҳар тараф паҳну парешон, ки аз ҳавлӣ на-чандон дуртар қад афрохта буданд, ба таври афсонавӣ ва дар либоси арӯсӣ ҷилванамой мекарданд. Тобистон дар сояи анбӯҳи ин дарахтон намад густар-да, болои он чойникҳои чои сабзро ме-гузоштанд. Акнун ин ҷойҳоро аккаҳо манзил қарор дода, бо ғиш-ғиши дағалу гӯшкаркунанда гӯё гулӯи хушкшудаи хешро тоза мекарда бошанд, гӯшҳоро ба дард меоварданд.

Падар такя ба чапари оғил дода, рост меистод. Вай ҳар сабоҳ аз ҳама пештар тарки ҷогаҳ мекард. Ба пеши чорво коҳу алаф мерехту сипас ба коғаз тамоку андохта, пасу пеш тоб медоду баъд онро даргиронда, гоҳ-гоҳ дудро ба ҳаво сар медод. У ба ширдӯшии модар дуру да-роз наззора мекард.

Ин субҳ ҳама чиз чун пешина, бетағйир, дар ҷои худ буд, албатта, бидуни барфи аввал.

Мерган аз тиреза дур шуда, як қад парид. Аз сари нав мағзашро андешаи Ойпарй фишор овард, ҳамон андешае, ки вахтҳои охир ӯро на шаб ором мегу-зошту на рӯз. Ин хаёл ӯро доимо ба из-тироб меовард. Духтараки нозукандом, бо куртаи нилобй чун пари кабутарон, боз пеши назари ӯ ба ҷилва омад.

Ин лаҳза дар чеҳраи ӯ осори малӯлӣ ва озурдагии дирӯза хонда намешуд. Чашмони мешиаш аҷаб зебо медурах-шиданд. Инак, Ойпарӣ аз канори дарах-тони паси клуб гузашта, саросема нашу-да, ботамкин, мисли духтарони қадрас, ҷониби мактаб равон буд. Дар даромад-гоҳ аз суръати қадамҳояш каме коста ва бодиққат ба рӯи Мерган нигарист. Табас-суми бошавқу завқ дар лабонаш гӯё ба вай мегуфт: «Ҳой, бача, агар забонат ба комат начаспида бошад, ақаллан чизе бигӯй!»

«Дар ҳар сурат Ойпарӣ духтари ба ситоиш арзанда аст», - зери лаб пичир-рос зад Мерган ва ин лаҳза аз дарёи хаёлот берун шуда, дар дил қатъӣ қарор дод, ки фикрашро дар бораи вай ҳеч

вақг дигар намекунад. Ҳатто баъди ҳодисае, ки дирӯз рух дод

Аз он лаҳзае, ки нигоҳи Мерган ба Ойпарӣ афтоду ӯро дар дилаш ҷой дод, тамоми фикраш банди ӯ буд ва дигар ҳеч духтаре дар дили ӯ маъво нагириф-та буд. Акнун вай ҳамеша, дар ҳама ҷо, дар хобу бедорӣ ҳамроҳи ӯ буд. Дар дил, бале, дар дил, дар асл чӣ? Г ап дар сари он буд, ки духтар аз ҳиссиёт ва тавач-ҷӯҳи писар хабар надошт. Аммо Мерган ҳеч наметавонист, ки дилашро пеши ӯ холӣ намояд. Чаро ки духтарак ҳеч гоҳ танҳо набуд, дугонаҳояш ҳамеша ҳамроҳ, дар паҳлӯяш буданд.

Ва, инак, ниҳоят Ойпарй дар синфхона танҳо монд. Вақте Мерган дари синфхонаро кушод, духтар рӯи китоб хам шуда, бодиққат чизеро мехонд ва ҳушу ёдаш батамом банди китоб буд. Ин лаҳ-зае буд, ки онро Мерган кайҳо боз орзу мекард. Агар ҳамин ҳоло ин фурсати муносибро истифода накунад, тамом, Худо медонад, ки он боз кай фаро ме-расад.

Вай ба ҳаяҷон омада, дарро боз кар-ду вориди синфхона шуд.

- Ойпарй!

- Чӣ гап? - сар аз китоб набардошта ово кард духтарак.

- Ту медонӣ-чӣ, Ойпарӣ!..

Вай бештар ба ҳаяҷон омаду давоми сухан дар даҳонаш монд.

Ойпари ҳайрон сар бардошта, дар руба рӯяш Мергани арақшор ва ҳаяҷон-задаро дид.

- Аҷиб. Ман чиро бояд донам?

Мерган сурфид.

-Ту, эҳтимол, ин рафтори маро аз рӯи одоб намедонӣ ва, албатта, ҳақ ҳам ҳастӣ... Лекин чи илоҷ, ту ба ман бисёр маъқул ҳастӣ! - чун тир аз даҳонаш ба-ромад ин суханҳо.

Духтар хомӯш монд. Арзи дили Мер-ганро шунида, вай худро гум кард ва надонист, ки он лаҳза чи ҷавоб диҳад. Мерган бесаброна ҳукми ӯро нигарон буд. Ойпарй аз афташ акнун ба фаҳми суханҳои Мерган рафта, чизи шунида-ашро дарк намуда, бо чашмони дурах-шони ғазаболуд ранҷидахотир садо кард:

- Ҳоло ист, ман ба хона равам!.. Онҳо ба ту нишон хоҳанд дод, ки ки маъқул асту ки не!..

Мерган ба даҳон гӯё об гирифта бо-шад, рост меистод. Эҳтимолан духтар аниқ ё ба бародарон ё

ба падару мода-раш ишора мекард. Яъне ки онҳо адаби ӯро хоҳанд дод. Чунин зарбаро нигарон набуд ӯ. Ба бахти бадаш боздар ин лаҳ-за касе ба синфхона даромад ва хавфи фош шудани роззиёдтар гардид. «Агар фаҳманд, ба ҳолам хуб механданд» - аз дил гузаронд ӯ. Дар дилаш хоҳише пай-до шуд, ки тирвор аз синф берун шуда, ба кучҷое, ки ростояд, биравад. Лекин... акнун кӯшиши аз синфхона баромадан карда буд, ки занги бемаҳал садди ро-ҳаш гашт. Дигар илочҷе набуд. Ягона роҳ ҳамин буд, ки ба ақиб баргашта, то охир заҳри ошуфтагию музтарибиро нӯш ку-над ва аҷаб не, заҳри шармандагиро низ.

Ӯро аз вазъияти ногувор овози му-аллим раҳо кард:

- Ойпарӣ, ба ту чӣ шуд?

Муаллим дар паҳлӯи духтарак рост меистод. Вай худ ба худ даргирифта, нигоҳашро ба ягон тарафи дигар гуре-зонда наметавонист.

- Гап зан, чӣ ҳодиса рӯй дод?

Ойпарӣ ниҳоят сарашро боло карда, чизи дар гулӯяш дармондаро беихтиёр фурӯ бурд. Мерган бешубҳа тарсида буд ва интизори он буд, ки духтарак ҳоло ҳамаашро мегӯяд.

- Дандонам дард мекунад, - зери лаб пичиррос зад вай.

Мерган нафаси сабук кашид.

- Рав, ба духтур нишон деҳ, - гуфт муаллим.

- Тоқат кардан мумкин. Баъди дарсҳомеравам.

Лекин баъди ин ҳам Мерган ҳанӯз қарор надошт, интизор буд, ки эҳтимол, сирри ӯ, сирре, ки мехост аз ҳамсинфо-наш пинҳон кунад, ин лаҳза ё лаҳзаи дигар, албатта, фош хоҳад шуд. Дар та-саввури ӯ, агар онҳо аз изҳори ишқ кардани Мерган хабардор шаванд, тамом, ин гап ба зудӣ аз даҳон ба даҳон гузаш-та, дар ҳама ҷо овоза мешавад. Барои чи ӯ ин тавр фикр кард, худаш ҳам наме-донист.

Муаллим аз назди курсиҳо, партаҳо гузашта, корҳои мустақилонаи хонанда-гонро аз назар гузаронда, пай бурд, ки ба Мерган низ ҳодисае рӯй додааст. Ҳавосаш парешон. Ҳарчанд ором нанишаста бошад ҳам, вале дар дафтар масъалаеро ҳал накардааст.

- Донаев, ту ҳоло дар куҷо қарор дорӣ? - пурсид муаллим.

- Лаббай? Чй? - аз ҷой ҷаҳида суол-борон

кард Мерган.

- Пурсида истодаам, ки дар куҷо қарор дорӣ? Ба назарам, дар ҳама ҷо қарор дорӣ, танҳо дар дарс не. Ман ду-руст мегӯям?

- Лаббай? Ҳа-ҳа, дуруст мегӯед.

Синфбачунбишомад.Кадомекиқирросзанон хандид.

- Ба ман талабае, ки дар кадом-як ҷои дигар, дар олами дигар гаштугузор до-рад, лозим не, - ранҷидахотир гуфт му-аллим. - Рав, ба ту ҷавоб!

Мерган аз синф бо чеҳраи ғамолуд, норозӣ аз ҷазои ноҳақ берун шуд, ле-кин дар дилаш аз ин ҳолат хурсанд буд. Ба саҳни мактаб баромада хурсандона ҷастухез кард. Вай аз он, ки аз ғазаби директор ва ё муаллиме дигар ба осонй раҳоӣ ёфт, хеле хурсанд буд. Ба ақиб нигоҳ карда, сипас аз сӯрохи девор оҳис-та баромада думро хода кард.

Ҳар тобистон ҳангоми таъмир бо да-стури роҳбарони мактаб ин сӯрохро бо-диққаттахтабандӣ мекарданд, лекин дар рӯзҳои аввали сентябр бо дастони ба-чаҳо сӯрох боз ба шакли пешин табдил меёфт.

Мерган аз канори ҷӯи калон ба пеш қадам зада, ғарқ дар гирдоби ҳодисаи рухдода, ногаҳон

чашмаш ба бачаҳо афтод.

- Ҳой, шумо дар даруни лой чӣ кор мекунед?

- Моҳӣ мегирем, - садо дод як нафар аз онҳо ва ба сатил ишора кард.

Ҳақиқатан дар он чанд адад моҳӣ мехобид.

- О, дар ин ҷо об қариб нест-ку, - бо тааҷҷуб пурсид Мерган. - Моҳиҳо аз куҷо пайдо шудаанд?

- Ҷони гап ҳам дар ҳамин. Барои он ин ҷо моҳӣ бисёр, ки обро ба дигар та-раф сар додаанд. Моҳиҳо ин ҷо монда-анд. Гирифтанашон осонтар.

- Яъне, ки ин ҷо моҳӣ бисёр!

- Инрочӣтаврфаҳмонем? Агарқапи-да тавонӣ, маълум мешавад, ки бисёр будааст. Ин ба ҳунари ту вобаста.

- Ҳаққи манро ҳам медиҳед?

- Бошад, марҳамат!

- Хунук намехӯрем?

- Одами моҳигир аз хунукӣ наметар-сад.

Вай натанҳо хунукиро фаромуш кард, балки ҳодисаи дар мактаб рухдо-даро низ аз хотир бурд. Аввал дар лаби ҷӯй истода кӯшиш кард, ки моҳӣ қапад, пекин баъдтар, чун пояш лағжида ба об ғӯтид, нифаи эзорашро боло бардошта, бо шавқу завқ ба моҳигирон ёрӣ расонд.

Вай саропо тар бо сару рӯи аз шид-дати сармо каб-кабуд бо сайди хуби моҳӣ дар хона пайдо шуд.

Пагоҳии рӯзи дигар Мерган бо дили нохоҳам ва хастаю кӯфта роҳ ҷониби мактаб гирифт. Андешаҳои мухталиф, тира ва сард ӯро печонда буданд. «Аҷаб не, Ойпарӣ бегоҳ ба аҳли хонавода ши-коят карда бошад, ки ман ба ӯ рӯз наме-диҳам». Ва, албатта, ҳанӯз имкони ба синф даромадан нашуда, ӯро ба хонаи муаллимон ҷеғ мезананд ва он ҷо, аҷаб не, маро падари духтар, муаллим ва мумкин мудири мактаб нишаста, инти-зоранд. Он ҷо рост ист, аз шарм суп-сурх шав.

Вақте ки аз сӯрох гузашта, ба ҳавлии мактаб ворид шуд, он ҷо ҳолнти вҷиба ба назар мерасид: писаракону дуктпрп кон овоз баланд карда, ба сару рӯи ҳам-дигар барфкулӯлаҳоро мепартофтанд. Шодию нишоти барфи аввал аз балан-диҳо ба гӯш мерасид.

Мерган аз бозигарон гузашта, бо табъи хира ба тарафи баромадгоҳ роҳ гирифт. Вай ба остона наздик шавам-нашавам, ки банохост кулӯлаи барф, ба китфаш бархӯрд.

Мерган ба ақиб нигарист. Ва чашмаш ба Ойпарӣ афтод, ки бо дугонаҳояш бар-фбозӣ мекард... Вай аз барф кулӯлаи нав сохта, ҷониби ӯ табассуме ҳадя на-муд ва худро чунин вонамуд сохт, ки ҳеҷ чизеро намедонад. Худро ба нодонӣ андохта, нигоҳашро ба тарафи дигар гардонд.

Тарҷумаи Ато ҲАМДАМ
«Адабиёт ва санъат» 29.07.2010

Мундарича

Тарҷумаи Саидалӣ Маъмур

Синфи мушкил 3
Маҳтоб 4
Сангпушт 5
Кӯдак ва тӯб 6
Гурбаи бараҳм 7
Ду чашми гурба 8
Дӯстони ман 9

Тарҷумаи Ч.Ҳошимӣ

Саволҳои бечавоб 11
Бахт 12

Ойини биёбон *(Новелла тар. Мария Салим)*.... 14
Барфи Аввал *(Новелла тар. Ато Ҳамдам)* 37

Агагелди Алланазаров

Дӯстони ман

Рассом Ато Хамдам
Муҳаррири Саидалӣ Маъмур

Нашириёты “Адиб” и Вазорати фарханги
Чумхурии Точикистон 734018. Душанбе,
Кучан Н.Коробоев 17 “А”